

יהודה זולדן

גיליון מס' 56

מסכת שקלים דפים כא – כב; מסכת יומא דפים ב'ו'
כט ניסן – ה' אייר, פרשת תזריע מצורע, תשפ"א

המקדיש שקלים וביכורים בזמן הזה

(ירושלמי שקלים ח, ד; כב ע"א)

כיום אין אנו מקיימים את מצוות מחצית השקל, וכן איננו מביאים ביכורים, כי בית המקדש חרב. תנאים דנו בשאלה מה הדין אם אדם הקדיש שקלים או ביכורים כיום. נעין בכל מצווה לחוד.

ירושלמי שקלים ח, ד

משנה. השקלים והביכורים אינן נוהגין אלא בפני הבית... המקדיש שקלים וביכורים הרי זה קודש, ר' שמעון אומר: האומר ביכורים קודש אינן קודש.
גמרא. שקלים וביכורים וכו': הא שקלים קדשו? רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון: בין אלו ובין אלו לא קדשו. ... רב המנונא ורב אדא בר אהבה בשם רב: הלכה כר' שמעון. רב אדא ורב המנונא רב אדא בר אחוה בשם רב: הלכה כר' שמעון.

- "הלכה כר' שמעון" – כר' שמעון שזכר במשנה או כר' שמעון ע"פ דבריו של ר' שמעון בן יהודה?

א. ביכורים

ר' עובדיה מברטנורא משנה שקלים ח, ח

ביכורים אינם קודש - כיון שכתוב בהו: "תביא בית ה' אלוקיך" (שמות כג, יט; לד, כו), אפילו הפרישן בדיעבד לא קדשי, ואין שם ביכורים חל עליהו שלא בפני הבית... והלכה כר' שמעון.

הרמב"ם פרש אחרת את המשנה, ולפיו הדיון הוא בזמן הבית.

רמב"ם, פירוש המשנה שקלים ח, ה

ואמרו המקדיש שקלים וביכורים, הוא שיתן אותם הקדש לבדק הבית, והלכה כר' שמעון.

רמב"ם הלכות ערכין ו, טז

המקדיש שקלו לבדק הבית הרי זו קדש, הקדיש בכורים לבדק הבית אינן קדש, אבל אם הקדישן הכהן אחר שבאו לידו הרי אלו קדש.

הרב דוד בן זמרא, רדב"ז שם

צורבא הדף היומי

המקדיש שקלו לבדק הבית וכו'. מבואר הוא שהשקל חייב באחריותו עד שיגיע ליד הגזבר, והבכורים הם נכסי כהן, ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.

• הסבר את נימוקו של הרדב"ז לדברי הרמב"ם.

עם פריחת ההתיישבות החקלאית בארץ לפני למעלה ממאה שנים, הנהיגו בקבוצים לא דתיים, טקס הבאת ביכורים. טקסים אלו היו מתקיימים בחג שבועות או בשבת הסמוכה לחג שבועות, והיה בזה חילול שבת וחג. הראי"ה קוק ורבנים נוספים פעלו על מנת לבלום זאת.¹ הראי"ה קוק עסק בזה גם מצד הקשת ביכורים בזמן הזה.

הראי"ה קוק, שו"ת משפט כהן (ענייני ארץ ישראל) סימן נז

ב"ה עיה"ק ירושלים תובב"א, כ"ד סיון תרפ"ז. לכבוד ידי"נ הרב הגדול לתורה ולתעודה בישראל מוהר"מ ברלין שליט"א. שלו' רב. אהובי הרב!

בתשובה על הערתו של ידידנו הרא"מ ליפשיץ שליט"א, נגד מנהיגי הקרן הקיימת לישראל, שדורשים להביא בכורים לטובתה, אם יש בזה משום איסור של קידוש בכורים.

...יש מקום לחוש לתקלה, שאם קדושת בכורים תהיה חלה על הפירות, ע"י קריאת השם, אז הם אסורים לזרים ולטמאים, ואסורים לאכול חוץ לירושלים, וגם לכהנים אסורים בזמן הזה, לפני הנחה וקריאה, ויש בזה איסור לאו באכילה, כמבואר במשנה דפרק אלו הן הלוקין [משנה מכות ג, ג; מכות יז ע"א]: "האוכל בכורים עד שלא קרא עליהן". אמנם ע"פ פשט המשנה דסוף שקלים פליגי בזה תנא קמא ור' שמעון, אם בכורים קדושים בזמן הזה, דתנא קמא אמר התם המקדיש שקלים ובכורים הרי זה קדש, ורבי שמעון אומר האומר בכורים קודש אינו קודש. והרמב"ם בפירוש המשנה וכן הרע"ב פסק הלכה כר"ש, ונקיט טעמא מאחר דכתיב מפורש גבי בכורים "תביא בית ה' אלוקיך" (שמות כג, יט) על כן אינם נתפסים בקדושה כלל בלא בית המקדש. על כן לדעת הרע"ב אין שום איסור בזה, מאחר דלא חל עליהם השם כלל. אמנם הרמב"ם בעצמו לא פירש המשנה לענין עצם קדושת בכורים, רק לענין כשהקדיש בכורים, בתור הקדש בדק הבית, אם חל ההקדש, והמפרשים כתבו ע"ז טעמים דלא חל מפני שכל זמן שלא בא לידי כהן הוי דבר שאינו שלו, ובזה מיירי ר' שמעון לדעתו, ואין זה נוגע לעניננו. אבל לפי דעה זו אין לנו מקור שלא יחול שם בכורים בזמן הזה.

ומצד הסברא צריכין אנו לומר שחל השם לחומרא לגבי איסור, ויש בזה משום מכשול דאיסור אכילה על כל פנים. והנה לכתחילה ודאי ראוי להמנע מזה, כי גם בהקדש בזמן הזה קי"ל בי"ד סי' רנ"ח בהג"ה, שלא יאמר אדם סלע זה להקדש, אלא לצדקה, אף על גב דבדיעבד קי"ל התם, דמ"מ אם אמר להקדש סתם כוונתו לצדקה לעניים, זולת אם אמר שכונתו להקדש ממש, שאז חלה על זה קדושת איסור הנאה. ואם כן כאן שהכל יודעים, שכונת בכורים לקרן הקיימת היא לגאולת הארץ, בודאי אין איסור בדיעבד. ואף לכתחילה יש להסתפק, דעל כרחק לא החמיר בזה המרדכי כי אם בביטוי הקדש סתם, שלא ניכר מתוך הדבור בעצמו שכונתו לצרכי צדקה, ע"כ חשש בזה עכ"פ לכתחילה, אבל בבכורים לקה"ל, שעצם הענין

¹ מקורות רבים בענין זה, בספר: להכות שורש, מאת הרב איתם הנקין הי"ד, ויבדל"א הרב אברהם וסרמן.

צורבא הדף היומי

מוכיח שהוא כדי לגאול את הארץ, יכול להיות שגם לכתחילה אין בזה בית מיחוש, ובפרט שלדעת הרע"ב הלא קיי"ל כרר' שמעון, ולפירושו אין חל כלל שם בכורים בזמן הזה, מכח גזרת הכתוב של: "תביא בית ה' אלוקיך". על כן לא מצאתי בזה מקום להקפיד כל כך, בדיעבד, אבל מנהלי הענינים הלאומיים שלנו ראויים הם לגערה, על אשר הם נוהגים קלות ראש בכל קודש ואינם שמים לב שלפעמים יוכל איזה בטוי להביא תקלה לרבים, והי' הדבר ראוי להעשות ע"פ הוראת רבנים.

ויש מקום לדון אותם לכף זכות. מהא דכתובות ק"ה ע"ב.

נעיין בדברי הגמרא בכתובות

כתובות קה ע"ב

רב ענן אייתי ליה ההוא גברא כנתא דגילדני דבי גילי, אמר ליה: מאי עבידתיך? אמר ליה: דינא אית לי, לא קביל מיניה, אמר ליה: פסילנא לך לדינא. אמר ליה: דינא דמר לא בעינא, קבולי לקביל מר, דלא למנען מר מאקרובי בכורים, דתניא: ואיש בא מבעל שלישה ויבא לאיש האלהים לחם בכורים עשרים לחם שעורים וכרמל בצקלונו - וכי אלישע אוכל בכורים הוה? אלא לומר לך: כל המביא דורון לתלמיד חכם - כאילו מקריב בכורים. אמר ליה: קבולי לא בעינן דאי קביל, השתא דאמרת לי טעמא מקבילנא.

[להלן המשך דברי הראי"ה קוק]

ויש מקום לדון אותם לכף זכות. מהא דכתובות ק"ה ע"ב, דאמר ליה ההוא גברא לרב ענן ליקבל מר, דלא למנען מר לאקרובי בכורים, דכל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו הקריב בכורים, והגמ' מעידה שם דקביל רב ענן מיניה ולא חשש כלל לקדושת בכורים, משום שברורה היתה הכונה למתנה לת"ח. אלא דשם היה דבר שאינו ראוי לבכורים כלל, שהרי היו גילדני דבי גילי, וכמו שפירש רש"י דגים קטנים, ויוכל להיות שאם היו פירות אולי הי' חושש לזה, עכ"פ לכתחילה, או שהיה מעיר לההוא גברא, שלא יאמר לשון זה.

מ"מ מדלא מצינו שיעיר לזה, שלא יאמר על כל פנים לשון כזה, כשיביא פירות, משמע שבמקום שיש הוכחה גמורה על הענין אין בזה בית מיחוש. והראיה הלא הגמ' מביאה מאלישע, ששם הביא לו לחם בכורים ממש, אלא ש"ל דשם לא אמר כלל לשון בכורים.

ומ"מ מה שאפשר בדרכי נועם למנוע מבטוי זה משום לעז, ודאי ראוי הוא והגון.

והנני בזה ידי"ע דוש"ת באה"ר הק' אברהם יצחק ה"ק

- מדוע לא מצא הראי"ה קוק סיבה להחמיר בכך, ומה ההוכחה לדבריו מהמסופר על רב ענן.

מדברי הגמרא בכתובות שם ניתן להביא הוכחה נוספת לדברי הראי"ה קוק, הסובר שבמקום שברור שאין מתכוונים להביא ביכורים אין בהם קדושה כלל. הגמרא שם מספרת שאותו אדם הביא לרב ענן דגים, שהם בכלל לא ראויים לביכורים. אך גם אם היה מביא משבעת המינים לא היו אלו ביכורים, מאחר שרב ענן לא היה בארץ ישראל אלא בבבל, ובכלל לא היה כהן. זאת היתה גם הוכחתו של אותו אדם מהסיפור על אלישע, שהרי אלישע לא היה כהן

צורבא הדף היומי

אלא משבט גד (לשיטת רש"י שם), ואף אם היה כהן, אלישע חי בשומרון (הרש"ש שם מדייק מסדר הכתובים שאלישע היה אז בגלגל), ואין ביכורים נאכלים מחוץ לחומה, "ובמקומו לא היה מקדש, ולא מזבח, ולא כהן גדול" (עפ"י סדר אליהו זוטא, מופיע בדברי התוס' שם בד"ה וכו'). מכאן ברור שבמקום שידוע שאינם מתכוננים להביא את הפירות כביכורים, מחמת מניעות שונות, אין להחשיבם כביכורים.

יתכן אולי לומר שזה גם שורש המחלוקת שבין ר' שמעון וחכמים, מה יהיה הדין כשמפרישים ביכורים, אך לא ניתן להביא אותם מחמת מניעות שונות. לדעת חכמים, מאחר שהקדיש ביכורים, אף על פי שבאמת לא ניתן להקריבם בגלל סיבות שונות (הפירות אינם ראויים, אין שם כהן, אין בית מקדש וכו'), אין קדושה חלה בהם. הנפקא מינה היא גם בזמן שבית המקדש קיים, כשאי אפשר להקריב מחמת העובדה שהפירות לא ראויים.

אם נכון הסברנו, הרי שזו כוונת הרמב"ם בהבנת המשנה ובדבריו בהל' ערכין. הרמב"ם שם כתב: "הקדיש ביכורים לבדק הבית, אינן קודש". לדברינו, הם אינם קודש, מאחר שהקדש כזה לא ניתן לממש, מאחר שביכורים מובאים למקדש לכהני משמר ולא לבדק הבית. פירות נתפסים בקדושת ביכורים רק כשאפשר לממש את הקרבתם, וזאת בתנאי שמולאו כל התנאים הנכונים בעת הבאתם - המקדש קיים, והמביא נותנם לכהני משמר. אם חסר משהו בהליך זה, לא נתפסת קדושה בהם גם בזמן, הזה ואף בזמן הבית אם הביכורים לא יועדו למקומם הנכון – כהני משמר אין נתפסת בהם קדושה, וכדעת ר' שמעון.

מחצית השקל

רמב"ם הלכות שקלים א, ח

השקלים אינן נוהגין אלא בפני הבית, ובזמן שבית המקדש קיים נותנין את השקלים בין בארץ ישראל בין בחוצה לארץ, ובזמן שהוא חרב אפילו בארץ ישראל אין נוהגין.

הרב חיים קנייבסקי, שקל הקודש ביאור ההלכה הלכות שקלים א, ח

השקלים אינן נוהגין כו'. תנן בסוף שקלים "השקלים והבכורים אינן נוהגין אלא בפני הבית...המקדיש שקלים ובכורים הרי זה קדש, ר' שמעון אומר: האומר בכורים קדש אינן קדש". ובירושלמי הא שקלים קדשו...ומסיק בירושלמי הלכה כר' שמעון.

עי' בפ' תלמיד הרשב"ש שנסתפק אם הלכה כר' שמעון דמתני' או כר' שמעון דברייתא ומסיק דלא קאי רק אקינו של גר וכ"כ בפ' רבנו משולם. אבל רבנו [הרמב"ם] והרע"ב כתבוה אמתני' דהלכה כר' שמעון. והנה כל הראשונים (הרא"ש וריב"ן ותלמיד רשב"ש ורבנו משולם ורש"ס וכן הסכים הרע"ב והגר"א) פי' דסיפא דמתני' המקדיש שקלים ובכורים קאי אמקדיש בזה"ז בדיעבד, אבל רבנו והמאירי פירשוה דקאי אמקדיש שקלים ובכורים לבדק הבית. והביאו רבנו בפ"ז מערכין ה"ז. וכבר תמהו רבים איך יפרש רבנו סוגיית הירושלמי (עי' חז"א לקוטים לזרעים סי' ח' סק"ד ועוד אחרונים). וי"ל שרבנו יפרש דר' שמעון בן יהודא פליג על מקדיש לבדק הבית וסבירא ליה דגם מקדיש שקלים אינו קדוש, ואולי סבירא ליה דאינו חייב באחריותו. והא דמסיק בירושלמי הלכה כר' שמעון, אר' שמעון דמתני' קאי ולא אברייתא, וכן הוא במאירי. ולכן פסק רבנו כן בפ"ו מערכין ה"ל.

הסבר את תשובתו של הר"ח קנייבסקי לשאלה, כיצד יפרש הרמב"ם את הירושלמי שלא יסתור את פירושו שהשנה עוסקת בזמן הבית?

צורבא הדף היומי

הלכה למעשה

שולחן ערוך אורח חיים, הלכות מגילה ופורים, סימן תרצד סעיף א, רמ"א
הגה: י"א שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, זכר למחצית השקל שהיו נותנין באדר; ומאחר ששלשה פעמים כתוב תרומה בפרשה, יש ליתן ג' (מרדכי ריש פ"ק דיומא); ויש ליתנו בליל פורים קודם שמתפללים מנחה (מהרי"ל), וכן נוהגין בכל מדינות אלו; ויש ליתן ג' חצאים גדולים במדינות אלו, כי אין מטבע ששם מחצית עליה מלבד זו; ובמדינות אוישטריי"ך יתנו ג' חצי וויינ"ר, שנקראו ג"כ מחצית, וכן לכל מדינה ומדינה; ואין חייב ליתנו רק מי שהוא מבין עשרים ולמעלה, ויש אומרים שנותנים מחצית השקל לצדקה מלבד ג' מחצית אלו, ואין נוהגין כן.

הרב יצחק יוסף, ילקוט יוסף מועדים, הערות מהלכות ליל פורים ויומו אות ז
 במס' ספרים שם איתא "ואסור לומר עליהם לשם כופר אלא לשם נדבה". ובשו"ת הגאונים "תשובות גאוני מזרח ומערב". סי' מ איתא, "מה שמכריזים על השקלים במקומכם, לא יפה הם עושים שקוראים אותם שקלים ונאסרו איסור הנאה". ע"ש. ומ"מ אם נותן המעות "זכר למחצית השקל" אין קפידא, בפרט כשמפרשים הגבאים כוונתם לשם איזה מוסדות תורה גובים המעות. וכשנותן ליד הגבאי, על דעתו נותנם. (ומכ"ש כשנותן מעות של נייר, ולא מטבעות כסף ממש, שניכר שאינו עושה לשם מחצית השקל ממש. ראה להלן). והרב יהוסף שווארץ בשו"ת דברי יוסף סי' נב הרעיש על האומרים זכר למחצית השקל, שהוא איסור גמור, וכמעט שצריכים גניזה, שהרי אסור לומר בשר זה לפסח שנראה כמקדישו לשם פסח, וא"ת שאני הכא שאומר "זכר למחצית השקל", ולא לשם מחה"ש ממש, ואין בהם קדושה כלל בכה"ג, הרי באו"ח סי' תעז ס"ד נאמר שנהגו ליקח בשר זרוע זכר לפסח ולצלוחו על הגחלים, "ואסור לאוכלו". וכ"כ הפר"ח והח"י שם שכיון שהפרישו זכר לקרבן פסח דינו כפסח, ולפיכך אין לאוכלו עד למחר. ולכן אני מזהיר לבל יאמרו זכר למחצית השקל. עכת"ד. וכל דבריו אינם מחוורים, שאפילו אם נדמה זאת לבשר הזרוע הנצלה בע"פ ע"ג גחלים, מ"מ גם שם לא נאסר אלא לאכלו בליל פסח, שמחזק בזה את הדמיון לקרבן פסח. אבל למחר שפיר מותר באכילה, ולא נאסר עולמית, אפילו אמר בפירוש שהוא זכר לקרבן פסח. (ורק כשאומר בשר זה "לפסח" נחלקו האחרונים אם נאסר בהנאה אם לא. ובארחות חיים בהל' ע"פ אות יא מפורש להתיר בדיעבד גם באכילה. ורבו האחרונים המתירים. וע' בכף החיים סי' תסט אות א). וה"ה בנ"ד שאין לאסור המעות כלל. (וע"ע בשו"ת מהרש"ם ח"ב סי' עד שכל בכיר"ב בדיעבד מיהא י"ל כמ"ש המרדכי פ"ג דסוכה שאין לחוש שמא יעשה המצוה בעבירה וכו', ולא שדי איניש זוזי בכדי, והו"ל הקדש בטעות וכו', ע"ש. וזה יועיל לנו בנ"ד אם טעה ואמר זה למחצית השקל). ואין זה ענין למ"ש החזון איש על החוברת "זכר למצות הקהל", אסור לעשות כן. (אגרות חזון איש סי' רי). שהחילוק ברור ופשוט. ושו"ר להגאון החסיד מהר"א מני בזכונות אליהו מע' ש אות ב שכ' ע"ד המהר"י שווארץ הנ"ל והעולם נוהגים לומר "זכר למחצית השקל" ואין למחות בידם, אבל יש למחות באומרים "מחצית השקל". ע"כ. ודו"ק.

הרב בן ציון אבא שאול, שו"ת אור לציון חלק ד פרק נב - דיני מחצית השקל אות ד

צורבא הדף היומי

שאלה. מי שטעה כשבא ליתן מטבע זכר למחצית השקל, ובמקום לומר הרי זה זכר למחצית השקל, אמר הרי זה למחצית השקל, האם הוקדש הכסף ואסור ליהנות ממנו. תשובה. לכתחילה יש להזהר לומר זכר למחצית השקל, ומכל מקום מי שטעה ולא אמר זכר, יש להקל שלא הוקדש הכסף. והרוצה להחמיר, יחלל את המטבע ההוא על מטבע שוה פרוטה ויזרוק אותו במקום האבד.

הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל ש"ת משפטי עוזיאל, מהדורא תנינא, י"ד סימן ק
נלמד לביכורים שמותר לעשות זאת באמירת 'זכר לביכורים' וכהוראת הגאון מהרי"ק (=הרא"ה קוק) זצוק"ל, ויש בזה צד חיובי לזכור את חורבן המקדש ולאמץ תקותנו לבנינו. אולם דבר זה צריך להיות ברור שאין לקרוא פרשת ביכורים לא כולה ולא אפילו חלק ממנה בחגיגת ביכורים זאת שאנו עושים בארצנו... קריאת פרשת הביכורים אינה נוהגת אלא בפני הבית ובקרבת שיר ותנופה ולינה (רמב"ם הלכות ביכורים ד, א), וכדכתיב: "והנחתו לפני ה' אלוקיך, והשתחווית לפני ה' אלוקיך (דברים כו, י) ...וענית ואמרת לפני ה' אלוקיך" (שם ה). ועתה שבעונותינו שרבו, אין אנו יכולים לקיים מצוה זאת אין מצוה קריאה נוהגת, וחוששני שיש איסור בדבר מדין אוכל קדשים בחוץ, והוא הדין קריאת פרשת ביכורים בחוץ. ולכן אין להמנע מחגיגה זאת שיש בה הודאה לשעבר ותפילה לעתיד ותחזינה עינינו בשובך לציון כבתחילה, וכך נאה ומחויב עלינו לזכור את חורבן ירושלים והמקדש בראש כל שמחותינו בכדי שנזכה לשימוח בבנינה.

צורבא הדף היומי

אמונה

רמב"ם מורה נבוכים ג, לט

'מקרא ביכורים' יש בו מדת ענוה גם כן, שהוא לוקח סל על כתפיו ומודיע חסדי הא-לוה וגמולותיו, להודיע לבני אדם - שמעבודת הא-לוה הוא שיזכור עיתות צרתו ועניני מצוקותיו כשירחיב לו הא-לוה. וזאת הכונה חיזקה אותה ה'תורה' במקומות רבים: "וזכרת כי עבד היית וגו'" - מפני שפחד מן המידות המפורסמות לכל מי שגדל בעושר ונחת - רצוני לומר: הבעיטה, והגאווה, ועזיבת הדעות האמיתיות - "פן תאכל ושבעת ובתים" (דברים ח, יב), ואמר: "וישמן ישורון ויבעט" (דברים לב, טו), ומפני זאת היראה צוה ב'מקרא בכורים' בכל שנה לפניו ית' ולפני שכינתו.

הרב קלונימוס קלמן אפשטיין, מאור ושמש, דברים כו, ב

וזה מטעמי מצות הבאת ביכורים אל הכהן, כי האדם היורד לתוך שדהו ורואה תאנה שבכרה, מורה כי ישנו ניצוץ קדוש מגולגל בתוך התאנה ההיא, אשר לו משפט הבכורה להעלותו קודם. והנה כל אדם יתכן שיחזיק את עצמו אשר עוד איננו שלם בתכלית השלימות, ומהראוי להיות ירא לנפשו ליגע בפרי ההיא, כי באולי לא יהיה ביכולתו להעלות הניצוץ ההוא ואפשר שיפסיד גם מה שבידו. על כן מן ההכרח היה שילך אל הכהן אשר יהיה בימים ההם, שהוא גדול מאחיו בחכמה ועובד את בוראו עבודה תמה, והוא יניפנו לפני ה' ויעלה הניצוצות ההם ... ולכן אמרו חז"ל 'כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו הקריב בכורים', מפני שבכל דור ודור הוא כן, שאין השפעה יורדת רק על ידי צדיקי הדור האמיתים שהם הם הממשיכים ההשפעה, וזה שמביא לו דורון הוא מורה בזה שהוא מכיר גודל הטובה שעושה עמו הצדיק, ושכל ברכת ידיו באתה לו על ידי הצדיק לא בכוחו ועוצם ידו, ולכן הוא כאילו הקריב בכורים, שהיו באים גם כן על כונה זו.

הרב שמשון רפאל הירש, רש"ר הירש שמות פרשת כי תשא פרק ל פסוק יג

מחצית השקל. תרומתו של היחיד - אפילו תהא שלמה בתכלית השלמות - מבחינה אובייקטיבית לעולם לא תוכל להיות דבר שלם. פעולתו של יחיד - לעולם אינה אלא מקצת דבר, וכדי שפעולתו תהא שלמה, יש צורך בהתמסרות אחיו במידה שווה. אכן אין היחיד נדרש לעשות דבר בשלמותו: "לא עליך המלאכה לגמור". אבל הוא נדרש לתרום את שלו למען הדבר השלם: בשקל הקדש - עשרים גרה השקל, ותרומת היחיד - עשר גרה, הווה אומר, תרומתו כשלעצמה, מבחינה סובייקטיבית, תהא דבר שלם ומעוגל. תרומתו תהא הדבר השלם אשר בכוחו לעשות, ועליו לשקול אותו במאזני מצפונו. פעולתו היא רק מקצת, מעט מזעיר, ביחס לדבר השלם שיש לעשותו, אך מכל מקום חובתו היא שלא לחסוך כל מאמץ, כל כשרון וכל הון כדי לקדם את עשיית הדבר השלם ואת אושרו של הכלל: אף - על - פי ש"לא עליך המלאכה לגמור", מכל מקום - "ולא אתה בן חורין להבטל ממנה" (אבות ב, כא). מחצית - השקל שלו תהא עשר גרה בשקל הקודש.

הרא"ה קוק, מדבר שור, עמ' קכח - קכט

צורבא הדף היומי

ענין השקלים כפי מה שאנו רואים הוא לאחד את כל עדת בני ישראל בין בעניני העבודה להשי"ת בין בצרכי הכלל החומריים, שהרי התמידים באים משקלים, ומשירי הלשכה באים חומות העיר ומגדלותיה... להורות ולקבע כי יסוד המבוקש מכל עבודת ה' הפרטית שבישראל הוא הצלחת הכלל. ודרך זה נקבע בישראל לעד, עד שאפילו בגלות שאין לנו בית מקדש, וארץ ישראל, וקרבנות המאחדים אותנו בפועל, מכל מקום כח האחדות תמיד חופף על ישראל במה שקדושת כל המצוות ועבודת השי"ת שישראל עושין עיקר פעולתן הוא להצמיח מזה צדקה ותהילה אל הכלל.